

2001

titel: Blinde vlek voor boer in Vijfde Nota
medium: Boerderij 86, nr. 15
datum: 9-1-2001
auteur:

Blinde vlek voor boer in vijfde nota

In de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening krijgt alles zijn plaats, behalve de landbouw. Zo wordt het onmogelijk de prijs van landbouwgrond te beteugelen, aldus Dirk Frieling. Hij benadrukt dat ook het landschap daaronder lijdt.

Prof. ir. D.H. Frieling, hoogleraar stedenbouwkunde TU Delft en agent van de Vereniging Deltametropool

Het kabinet hecht in zijn Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening veel betekenis aan het landschap maar weet zich niet goed raad met de landbouw.

Natuurgebieden en waardevolle cultuurlandschappen worden beschermd door 'groene' contouren, voor agrarische productielandschappen is dat blijkbaar niet nodig. De 'rode' contouren doen dat ook niet. Die gelden voor maximaal tien jaar en kunnen tussentijds worden gewijzigd. Ook bij het voorgestelde grondbeleid overheerst de stedelijke invalshoek. Grondspectatie en 'free riders' bij particuliere projectontwikkeling krijgen meer aandacht dan de invloed van stijgende grondprijzen op het boerenbedrijf.

Voor ieder die beseft dat landbouw en landschap in het Nederlandse cultuurlandschap onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden is dit geen vrolijk bericht. De pijn zit in het verschillende tijdsbesef van politieke bestuurders en agrarische ondernemers. Politieke bestuurders zijn verslaafd aan flexibiliteit en beroepen zich daarbij op de democratie. Agrarische ondernemers moeten investeringen doen met veel langere afschrijvingstermijnen dan vier jaar en hebben behoefte aan continuïteit.

De bestuurlijke verslaving aan flexibiliteit is op twee manieren negatief voor het boerenbedrijf. Door omvang en plaats van stedelijke uitbreiding niet voor langere termijn te willen vastleggen waaiert de economische verwachtingswaarde uit over een veel groter gebied dan voor verstedelijking nodig is.

Omdat daardoor alle boeren kunnen meespelen in de Grote Grondprijzen Loterij wordt een rem gezet op normale agrarische grondtransacties en dus ook op een ongestoorde modernisering van het landbouwbedrijf. Het Kabinet voert de druk op het landbouwareaal extra op door een verwervingsprogramma voor natuurgebieden dat twee keer zo groot is als het areaal voor stadsuitbreiding.

Een belangrijke oorzaak van de verwarring in het Kabinet is dat de landbouwsector zelf ook geen duidelijke richting aangeeft. Collectief hebben de boeren belang bij grondprijzen die continuïteit van het boerenbedrijf mogelijk maken. Individueel spelen veel boeren graag mee in de Grote Grondprijzen Loterij. Als de boeren dit dilemma zelf niet kunnen oplossen, kan een ander het ook niet. Een denkbare oplossing is het oprichten van ene grondcoöperatie, naar analogie van andere coöperaties in de landbouw, of een land-schap, naar analogie van het waterschap. Ook een landgoed, waarvan de deelnemende boeren de aandelen bezitten, kan leiden tot het duurzaam handhaven van agrarisch productielandschap.

Die duurzaamheid is een voorwaarde voor permanente modernisering van het boerenbedrijf. Als die modernisering naast productie voor de internationale markt ook agrarisch natuurbeheer en betere bewerking van de thuismarkt omvat, zullen landschappen en landbouw de twee-eenheid blijven die het Nederlands cultuurlandschap kenmerkt.